

CONFERENCIA EPISCOPAL ESPAÑOLA

IGLESIA, SERVIDORA
DE LOS POBRES

Paraula i Vida

del *Full Dominical* n°s 23, 24 i 25

La Instrucció Pastoral "*Església, servidora dels pobres*"

Seguint la crida del Sant Pare Francesc a concretar els grans principis socials, perquè no siguin meres generalitats que no interpel·len ningú, l'Assemblea Plenària de la Conferència Episcopal Espanyola acaba d'aprovar i fer pública la Instrucció Pastoral, "**Església, servidora dels pobres**" (abril 2015). En aquest document, els bisbes volem compartir, amb els fidels i amb els qui desitgin escoltar la nostra veu, la nostra preocupació davant el sofriment generat per **la greu crisi econòmica, social i moral** que afecta la societat espanyola i, alhora, compartir la nostra esperança pel testimoniatge de tants membres de l'Església que han ofert el millor de les seves vides per tal d'atendre els qui més patien les conseqüències de la crisi. A la conclusió de la Instrucció, els Bisbes demanem perdó, pels moments en què no hem sabut respondre amb promptitud els clams dels més febles i necessitats.

Estructurada en **quatre parts**, que aniré comentant en aquestes comunicacions, la Instrucció pastoral comença analitzant la **situació social** actual (1) i els **factors** que estan en el seu origen i ho expliquen (2). Seguidament s'enumeren **els principis de la Doctrina social** de l'Església que il·luminen la realitat (3) i s'ofereixen unes **propostes des de la fe** (4).

A la **PRIMERA PART**, dedicada a descriure la situació social, la Instrucció es fixa en els nous pobres i les noves pobreses, de manera especial la pobresa que pateixen en primer lloc, les famílies colpejades per la crisi, i concreta en els joves sense feina, la pobresa infantil, ancians oblidats o dones afectades per la penúria econòmica. Pobresa en el món rural i de la mar, i es posa especial èmfasi en la pobresa originada per l'emigració.

També s'assenyala **la corrupció** (cosa que ens interpel·la especialment a Urgell i Andorra), que defineix com un mal moral, l'origen del qual és la cobdícia financera i l'avarícia personal. Les situacions de corrupció provoquen alarma social, alteren el funcionament de l'economia, impedeixen la competència lleial i encareixen els serveis. La Instrucció denuncia que la corrupció és una greu ofensa a la nostra societat, és una conducta èticament reprovable i és un greu pecat. La necessària regeneració personal i social vindrà per una major estima del bé comú, que s'origina en les virtuts morals i socials, s'enforteix amb la fe i es fa visible en l'amor al proïsme. Hem de recordar el que el Papa Francesc anomena els 3 no: NO a la nova idolatria dels diners (*Evangelii gaudium* nn. 55-56), NO a un diner que governa enlloc de servir (EG nn. 57-58) i NO a la desigualtat que genera violència (EG nn. 59-60).

Tant les noves pobreses com la corrupció estan facilitades per l'empobriment espiritual, quan el comportament moral de les persones ve danyat per la indiferència religiosa, l'oblit de Déu o la despreocupació pel destí transcendent de l'ésser humà. Hem d'insistir que la crisi econòmica i financera sempre té un rerefons ètic i espiritual.

A la SEGONA PART, el document assenyala **4 factors que expliquen la situació de crisi econòmica i social actual** :

1. El primer d'ells és **la negació de la primacia de l'ésser humà** que es recolza en la dignitat que Déu li atorga.
2. El segon és el **domini del que és immediat i tècnic** en la cultura actual. Avui el primer lloc l'ocupa l'exterior, l'immediat, el visible, la rapidesa. La tècnica sembla ser la raó última de tot el que ens envolta i el seu desenvolupament es presenta com la panacea per a resoldre tots els mals de la persona.
3. El **model social centrat en l'economia** és el tercer factor que explica aquesta situació de crisi: la bombolla immobiliària, l'excessiu endeutament, la manca de regulació i supervisió dels mercats han ocasionat una època de recessió, i l'única solució presentada és la lògica del creixement, com si "més" fos igual a "millor".
4. Finalment, en quart lloc, trobem, com a conseqüència de la lògica del creixement, una certa **idolatria dels mercats**, quan en realitat, l'activitat econòmica, per si sola, no pot resoldre tots els problemes socials; la seva recta ordenació al bé comú és incumbència, sobretot, de la comunitat política, que no ha d'eludir la seva responsabilitat.

La TERCERA PART de la Instrucció "*Església, servidora dels pobres*" és una explicació dels **principis de la Doctrina Social de l'Església que il·luminen la realitat i poden ajudar a la solució d'aquests greus problemes**:

- El primer d'ells és **la primacia de la dignitat de la persona**, i en economia ha de significar que el model de desenvolupament ha de posar al centre la persona; altrament, es genera injustícia i exclusió.
- **Els béns tenen una dimensió social i una destinació universal**. L'acumulació en poques mans és una greu injustícia, ja que la propietat privada està orientada al bé comú. Els béns han d'arribar a tots de forma equitativa, segons els principis de la justícia i de la caritat.
- Un altre principi: **la solidaritat i l'equilibri entre drets i deures**. La solidaritat és l'afany ferm i perseverant pel bé comú, pel bé de tots i de cada un. I la convivència implica que els drets d'uns generen deures en altres i que els drets economicosocials no poden realitzar-se si tothom i cadascú no col·laborem i acceptem les càrregues que ens corresponen.
- **El principi de subsidiarietat** assenyala les funcions i responsabilitats que corresponen a les persones individuals en el desenvolupament de la societat, a través de comunitats i associacions d'ordre familiar, educatiu, cultural, etc. Això permet un just equilibri entre l'esfera pública i la privada, reclamant el suport de l'Estat a les organitzacions intermèdies i el foment de la seva participació en la vida social.
- Finalment, entre els principis de la Doctrina Social s'assenyala **el dret a un treball digne i estable** que permeti la integració i la cohesió social, per la qual cosa, tota política econòmica ha d'estar al servei del treball digne.

La **QUARTA PART** de la Instrucció “*Església, servidora dels pobres*”, ofereix **vuit propostes esperançadores des de la fe per viure el compromís caritatiu, social i polític** :

1. Promoure una actitud de renovació i conversió, que ens identifiqui amb Crist i que surti a l'encontre dels pobres, essent instruments per al seu alliberament, promoció i integració en la societat.
2. Conrear una espiritualitat que impulsi vers el compromís social. Només la trobada amb l'Amor de Déu pot transformar i purificar els cors dels deixebles, canviant-los d'egoistes i covards en generosos i valents; d'estrets i calculadors, en oberts i despresos.
3. Recolzar-se en la força transformadora de l'evangelització, perquè l'anunci de l'Evangeli, ferment de llibertat i de fraternitat, ha anat acompanyat sempre de la promoció humana i social d'aquells a qui s'anuncia.
4. Aprofundir en la dimensió evangelitzadora de la caritat i de l'acció social, des del testimoni personal i sense oblidar l'anunci explícit de Jesús. Tenim, a més, el repte d'exercir una caritat més profètica. No podem callar quan no es reconeixen ni respecten els drets de les persones, quan es permet que els éssers humans no visquin amb la dignitat que mereixen.
5. Promoure el desenvolupament integral de la persona i afrontar les causes de les pobreses. A més d'atendre les necessitats més urgents, l'acompanyament de les persones és la base de l'acció caritativa. No es tracta només d'assistir i donar des de fora, sinó d'implicar-se en els seus problemes i tractar de solucionar-los des de dins.
6. Defensar la vida i la família com a béns socials fonamentals.
7. Afrontar el repte d'una economia inclusiva i de comunió. La reducció de les desigualtats ha de ser un dels objectius prioritaris d'una societat que vulgui posar a les persones, i també als pobles, per davant d'altres interessos.
8. Enfortir l'animació comunitària. Cal que la comunitat cristiana sigui el veritable subjecte eclesial de la caritat.

Aquest document episcopal “*Església, servidora dels pobres*”, que he resumit i comentat, està cridat a orientar i ajudar els creients i les comunitats cristianes en el treball caritatiu del moment actual, sigui des de Càritas parroquials i diocesana -sobretot a la nostra Diòcesi d'Urgell-, com des d'altres serveis de Congregacions religioses o d'altres institucions. Tots i tot al servei i ajuda dels pobres, per eradicar la pobresa. “*La caritat de Crist ens urgeix!*” (2Co 5,14), diu St. Pau, i el Papa Francesc ens ho acaba de recordar amb força: “*La pobresa és el centre de l'Evangeli. Jesús va venir a predicar als pobres. Si traieu la pobresa de l'Evangeli no entendreu res*”.

+Joan-Enric Vives, Arquebisbe d'Urgell